1955 års ändringar i taxeringsförordningen

Några frågor av mera allmän räckvidd

Av K. G. A. Sandström.

1955 års ändringar av TF, vilka ändringar trädde i kraft den 1 januari 1956, äro på åtskilliga punkter av genomgripande art och medföra åtskilliga nya och utvidgade skyldigheter för de skattskyldiga, I förevarande sammanhang skola beröras två nya bestämmelser, vilka ansetts vara av särskild betydelse, därför att de beröra alla eller åtminstone ett flertal skattskyldiga. Det är här fråga om den skyldighet att lämna uppgift till ledning för annan persons taxering, som ålagts fysisk person, som varit skyldig att verkställa skatteavdrag, samt vidare om den nyinförda skyldigheten att genom anteckningar eller på annat sätt sörja för deklarations- eller uppgiftsskyldighetens fullgörande.

I. Uppgiftsskyldighet, som åvilar fysisk person, vilken varit skyldig att verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen.

Bestämmelsen härom återfinnes i 33 §, 1 mom., 2. TF.

I 33 §, 1 mom., 1. finnes emellertid redan stadgad uppgiftsskyldighet för fysisk person, som bedrivit rörelse, jordbruk eller skogsbruk — en skyldighet, vilken även förefanns enligt den tidigare lydelsen av 33 § TF — samt för fysisk person, som innehaft annan fastighet. Nu förevarande stadgande i den nya 33 §, 1 mom., 2, avser således alla andra fysiska personer än dem, som bedrivit rörelse, jordbruk eller skogsbruk eller innehaft annan fastighet — en högst väsentligt utvidgad uppgiftsskyldighet alltså, som nu införts från och med den 1 januari 1956. Denna nya uppgiftsskyldighet drabbar bl. a. alla fysiska personer, vilka haft hembiträden eller hemhjälp eller barnhjälp i ena eller andra formen. Huru många fysiska personer, vilka icke förut varit skyldiga lämna ifrågavarande uppgifter, som nu drabbas av den utvidgade uppgiftsskyldigheten, är icke lätt att säga. Antalet torde kunna antagas ligga någonstädes mellan 100.000 och 500.000.

Denna väsentliga utvidgning av uppgiftsskyldigheten har genomförts i anmärkningsvärd stillhet. Förslag därom framlades av skattelagssakkunniga utan närmare motivering. Under remissbehandlingen av förslaget var det endast överståthållarämbetet och en länsstyrelse som ställde sig tveksamma om den obligatoriska uppgiftsskyldigheten skulle omfatta hembiträden och andra personliga tjänare. Departementschefen återigen framhöll uttryckligen, att under den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer bl. a. att falla belopp, som utbetalats till hembiträden, andra personliga tjänare samt tillfällig arbetskraft i hemmet, i sistnämnda fall dock endast under förutsättning att vederbörande betalar preliminär A-skatt och tilllika har sin huvudsakliga anställning hos den uppgiftspliktige. Bevillningsutskottet hade intet uttalande på denna punkt.

Uppgiftsskyldigheten åligger, som redan sagts, fysisk person, som varit skyldig att verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen, och uppgiftsskyldigheten skall fullgöras utan anmaning.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

Uppgiften, som numera benämnes kontrolluppgift, skall avse den, å vilkens inkomst skatteavdrag verkställts under föregående kalenderår. År 1956 skall alltså den, som verkställt skatteavdrag å någon utbetalning under år 1955, avlämna skriftlig uppgift av här ifrågavarande slag.

Beträffande uppgiftens innehåll gäller följande:

1) Uppgiften skall avse utbetald avlöning, arvode eller annan ersättning. Uppgift skall lämnas vare sig ersättningen utgått kontant eller i form av naturaförmåner (fri kost, fri bostad); har ersättningen delvis utgått kontant och delvis in natura skall naturligtvis uppgivas såväl kontantbeloppet som naturaförmånerna. Semesterersättning skall inräknas i kontantbeloppet, likaså s. k. julpengar och dylikt. Har den anställde haft att erlägga vederlag för åtnjuten naturaförmån, skall uppgift lämnas om både förmånen och vederlaget.

Om utbetalat belopp utgör ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida, skall beloppet ändock uppgivas. Härmed torde dock närmast åsyftas ersättning för havd representation. Därest ett hembiträde lagt ut några kronor för inköp till hushållet och sedan får ersättning därför, skulle även detta belopp enligt författningens ordalag rätteligen uppgivas å kontrolluppgiften. Att uppgiftsskyldigheten skulle sträcka sig så långt torde dock ej vara åsyftat.

Kontrollupppgift behöver ej lämnas beträffande ersättning och förmån för tillfälligt arbete, om det som mottagaren sammanlagt åtnjutit haft ett lägre värde än 100 kronor för hela året.

2) Om ersättningen endast avsett en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken ersättningen utgått. Utbetald semesterersättning torde få anses hava utgått för den tid, anställningen varat.

3) I uppgiften skall särskilt för sig upptagas sådant skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt. Skatteavdrag skall i förekommande fall ske även för kvarstående skatt. Sådant skatteavdrag skall *icke* upptagas å kontrolluppgiften, och det är för att utmärka detta, som den angivna formuleringen valts.

4) Särskild uppgiftshandling skall avlämnas för varje person, varom fråga är. Därvid skall fullständigt angivas personens namn, hemvist och bostadsadress.

Uttrycket "hemvist" kan vålla viss tvekan ifråga om dess innebörd. Detsamma är ursprungligen hämtat ur 1910 års TF men lydde där "hemvist enligt mantalslängd". Orden "enligt mantalslängd" bortföllo utan motivering vid 1928 års lagstiftning, men ordet hemvist måste tydligtvis alltjämt tolkas såsom avseende personens hemvist i mantalsskrivningsavseende. I den av riksskattenämnden fastställda uppgiftsblanketten har ordet utbytts mot "inkomsttagarens mantalsskrivningsort för inkomståret".

5) "Där så kan ske", "bör" uppgift lämnas jämväl om hans födelseår ävensom om numret å utfärdad debetsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret.

Ursprungligen stadgades i TF, att där så kan ske bör uppgift fullständigt angiva personens namn, hemvist, bostadsadress och födelseår. Orden "där så kan ske" hade därvid icke annan betydelse, än att straff för underlåtet lämnande av sist berörda uppgifter ansågs uteslutet allenast då någon omständighet förelegat, som

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

gjort det omöjligt för arbetsgivaren att vid någon tidpunkt, räknat från anställningens början, inhämta uppgifterna ifråga.[1] I övrigt må erinras om att 1949 års uppbördssakkunniga på sin tid föreslogo en bestämmelse i uppbördsförordningen av innehåll, att ifrågakommande arbetsgivare skulle hava bokföringen så ordnad, att därav bl. a. "där så kan ske" framginge arbetstagares födelsetid, mantalsskrivningsadress och debetsedelnummer. De sakkunniga framhöllo, att åt uttrycket "där så kan ske" finge givas den tolkningen, att arbetsgivarna icke skulle vara skyldiga att närmare efterforska fullständiga uppgifter ifråga om exempelvis korttidsanställda, som icke företedde vare sig debetsedel eller skattekort. I den slutliga avfattningen av 78 § 1 mom. uppbördsförordningen utbyttes orden "där så kan ske" mot "därest debetsedel eller skattekort företetts för arbetsgivaren".[2]

Ovan har erinrats om den ursprungliga lydelsen av ifrågavarande bestämmelse i TF. År 1948 tillades däri ett stadgande om skyldighet att även uppgiva numret å arbetstagarens preliminärdebetsedel, där sådan överlämnats till den uppgiftsskyldige och denne verkställt löneavdrag. I samband härmed och på departementschefens förslag ändrades stadgandet jämväl i så måtto att ordet "bör" ändrades till ordet "skall".[3] Följaktligen inleddes stadgandet därefter på följande sätt: Där så kan ske, skall uppgift etc.

Vid 1955 års författningsändring har ifrågavarande bestämmelse uppdelats på två meningar. Enligt den första av dessa — återgiven ovan under 4) — *skall* fullständigt uppgivas personens namn, hemvist och bostadsadress. Enligt den andra gäller att, där så kan ske, *bör* uppgift lämnas jämväl om hans födelseår ävensom om numret å utfärdad debetsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret. Medan man år 1948 utbytte ordet "bör" mot ordet "skall" har man år 1955 — utan motivering — i den andra meningen utbytt ordet "skall" mot ordet "bör". De båda verbformerna börja dyka upp och åter försvinna som den gode prinsen av Arkadien.

Samtidigt har man strukit den tidigare förutsättningen för skyldigheten att uppgiva debetsedelnummer, nämligen att debetsedeln överlämnats till arbetsgivaren.

Vilken tanke, som må ligga bakom dessa ändringar, är svårt att förstå. Redan på den tid, då verbet "bör" tidigare förekom i detta sammanhang, ansågs därigenom stadgad en praktiskt taget obegränsad skyldighet att lämna de därefter angivna uppgifterna. Någon ändring härutinnan kan näppeligen nu anses hava skett. Uppgift om debesedelnummer kan dock i regel icke lämnas, om icke arbetsgivaren erhållit debetsedel eller skattekort; måhända kan detsamma — åtminstone i vissa fall — sägas om uppgift å arbetstagarens födelseår samt säkerligen även om uppgiften å arbetstagarens mantalsskrivningsort för inkomståret. Så var åtminstone lagstiftarens uppfattning, då 78 § 1 mom. uppbördsförordningen erhöll sin nuvarande lydelse. Skyldigheten att lämna uppgift om arbetstagares hemvist har emellertid nu reservationslöst ålagts arbetsgivaren jämlikt det under 4) omförmälda stadgandet.

På anförda skäl vill synas, som om det under 5) ifrågavarande stadgandet finge

[1] Se härom SANDSTRÖM, Om taxering, Stockholm 1940, sid. 334.

[2] Proposition 1953: 100, sid. 274.

[3] Proposition 1948: 319, sid. 27.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

läsas, som om detsamma lydde: Uppgift skall jämväl, därest debetsedel eller skattekort företetts, lämnas om personens födelseår ävensom om numret å utfärdad debetsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret.

I övrigt gälla vanliga regler angående uppgifternas avlämnande.

Uppgifterna skola sålunda vara avlämnade senast den 31 januari taxeringsåret, d. v. s. uppgifterna för kalenderåret 1955 skola var avlämnade senast den 31 januari 1956.

Uppgifterna skola avlämnas till endera av följande personer eller myndigheter:

1) Ordföranden i den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering, för vilken uppgiften är avsedd att tjäna till ledning.

2) Länsstyrelsen i det län, där taxeringen skall äga rum.

3) Den lokala skattemyndigheten i den stad, där taxeringen skall äga rum, eller, där staden icke har egen uppbördsförvaltning, magistraten eller kommunalborgmästaren i den stad, där taxeringen skall äga rum.

4) Landsfiskalen i det landsfiskalsdistrikt, där taxeringen skall äga rum.

I samtliga dessa fall skall alltså uppgiftslämnaren taga reda på, var taxeringen skall äga rum. Detta är den ort, varest arbetstagaren är mantalsskriven för inkomståret och upplysning härom skall ju av arbetsgivaren hava inhämtats antingen av företedd debetsedel eller på annat sätt.

Slutligen gäller, att uppgifter, varom nu är fråga, skola, liksom alla andra kontrolluppgifter, vara ordnade kommunvis eller, om i kommun ingå flera församlingar, församlingsvis. Medelst särskilda omslag eller annorledes skall vara tydligt utmärkt, vilken kommun eller församling varje grupp av uppgifter avser.

För ifrågavarande uppgiftslämnare, vilka tidigare aldrig haft skyldighet att lämna sådana uppgifter, kommer säkert alltid att möta svårigheter att rätt fullgöra denna skyldighet. Särskilt är detta fallet beträffande arbetstagare, som lämnat sin tjänst innan arbetsgivaren upprättar uppgiften ifråga. För att i detta fall fullgöra uppgiftsskyldigheten kräves, att rätt noggranna och fullständiga anteckningar förts under det kalenderår, uppgiften avser. Skyldighet att föra sådana anteckningar är ock stadgad i den nya 57 a § TF. Bestämmelsen härom träder emellertid i kraft den 1 januari 1956. För kalenderåret 1955 fanns ingen sådan skyldighet stadgad — men likväl skola senast den 31 januari 1956 lämnas även de detaljerade uppgifter, vilka förutsätta att anteckningar av angiven art förts under år 1955.

Att år 1956 fullgöra uppgiftsskyldigheten i den stadgade omfattningen lärer för flertalet av ifrågavarande uppgiftsskyldiga vara ogörligt. Ehuru i 142 § TF finnes stadgat bötesansvar om högst 300 kronor bl. a. för den, som ej "behörigen" fullgör vad honom enligt 33 § åligger, kan i dylika fall naturligtvis icke ifrågakomma att fälla till ansvar. Visserligen är straffbudet tillämpligt, oberoende av om underlåtenheten att fullgöra uppgiftsskyldigheten skett uppsåtligen, av oaktsamhet eller av våda. Straffskyldigheten bortfaller dock, därest det för vederbörande varit omöjligt att fullgöra uppgiftsskyldigheten och likaså, om han haft laga förfall för underlåtenheten. Å båda dessa grunder bör vara uteslutet att tillämpa 142 § TF i fall av angiven art.

I förevarande fall gäller tydligen, beträffande samtliga ifrågavarande uppgif-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

ter, vad departementschefen yttrade, då år 1948 infördes bestämmelsen om skyldighet att å kontrolluppgift anteckna debetsedelns nummer, vilken bestämmelse trädde i kraft den 1 januari 1949:[1]

"Vad särskilt angår frågan om skyldighet för arbetsgivare att i löneuppgifter till ledning för 1949 års taxering angiva debetsedelsnummer bör dylik skyldighet självfallet föreligga endast i den mån arbetsgivaren verkligen antecknat numret eller eljest äger kännedom därom; uppgiftsskyldigheten avser ju här ett inkomstår, som i huvudsak redan förflutit då förslaget om den utvidgade uppgiftsskyldigheten framlägges."

Ifrågasättas kan slutligen, huruvida icke skyldighet åvilar ifrågavarande uppgiftspliktiga personer att *efter anmaning* lämna viss ytterligare uppgift. I 35 § 1 mom. stadgas sådan skyldighet bl. a. för "den som är skyldig att utan anmaning avlämna kontrolluppgift"; till sistnämnda grupp hör ju fysisk person, som varit skyldig verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen.

Skyldigheten enligt 35 § TF avser uppgift angående den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete.

Uppgiften skall avse: Åtnjutna förmåner, därest icke uppgiftsskyldighet utan anmaning föreligger, med upplysning, då förmånerna avse kortare tid än helt år, om den tidrymd, för vilken de åtnjutits.

Då en person haft i sitt hushåll anställd en arbetstagare, å vars lön skatteavdrag skett, skulle alltså även sist berörda uppgiftsskyldighet inträda. Uppgiftsskyldigheten ifråga avser naturligtvis icke den arbetstagare, å vars lön skatteavdrag skett; om sådan uppgiftsskyldighet stadgas ju i 33 § och densamma föreligger utan att anmaning skett. Den ifrågavarande uppgiftsskyldigheten enligt 35 § måste i stället avse varje *annan* person, som hos uppgiftslämnaren haft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete. Enbart den omständigheten, att en person under ett visst år haft i sitt hushåll — kanske blott en kortare tid — anställd någon, å vars lön skatteavdrag skett, skulle alltså för denne arbetsgivare medföra skyldighet att — visserligen först efter anmaning — lämna uppgift å belopp m. m., som lämnats varje annan person, som under samma år hos arbetsgivaren innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete. Har däremot vederbörande under ett år icke haft någon skyldighet att verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen, föreligger *icke* någon skyldighet att efter anmaning avlämna nu ifrågavarande uppgifter enligt 35 §.

Det har emellertid säkerligen aldrig varit lagstiftarens avsikt att genom 1955 års författningsändringar åstadkomma en sådan väsentlig utvidgning av uppgiftsskyldigheten enligt 35 § TF. Att så ändock skett i författningstexten synes finna sin förklaring i ett förbiseende vid den redaktionella avfattningen av den nya 35 §. Enligt den förutvarande lydelsen av 33 och 35 §§ fanns i 33 § ingen skyldighet stadgad för arbetsgivare med i hushåll anställda arbetstagare att utan anmaning lämna kontrolluppgift. Däremot fanns i 35 § stadgad en skyldighet, som gällde även dessa arbetsgivare, att efter anmaning lämna uppgift om utbetalda belopp etc. Härvid avsågs naturligtvis att uppgift efter anmaning skulle lämnas om utbetalning etc. till de i hushållet anställda personerna; departementschefen framhöll, att under stadgandet föllo i första hand

[1] Proposition 1948: 319, sid. 27.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

avlöningsförmåner på grund av exempelvis anställning i hushåll.[1] När numera i 33 § införts skyldighet för arbetsgivare i hushåll att utan anmaning lämna kontrolluppgift angående däri anställda personer, bortföll varje anledning att låta dessa arbetsgivare omfattas även av den i 35 § stadgade skyldigheten. Icke desto mindre erhöll den nya 35 § 1 mom. motsvarande innehåll som den tidigare bestämmelsen och gäller fortfarande även arbetsgivare i hushåll; innebörden därav har emellertid, på grund av ändringen i 33 §, blivit en helt annan än vad förut var fallet.

Ett fullgörande av den numera i 35 § stadgade, vidsträckta uppgiftsplikten, vars underlåtna fullgörande är straffbelagt i 142 §, förutsätter emellertid ett detaljerat antecknande av en mångfald utgiftsposter. På sätt framhålles nedan under II, kan skyldighet att föra anteckningar av denna art knappast föreligga beträffande den grupp arbetsgivare, varom nu är fråga. Följaktligen lärer uppgiftsskyldighet enligt 35 § i detta fall föreligga allenast om vederbörande ändock har möjlighet att lämna de begärda uppgifterna. Här hade orden "där så kan ske" varit bättre på sin plats än i 33 § TF.

Den som ej behörigen fullgör sin ifrågavarande skyldighet, drabbas, såsom tidigare erinrats, av straffansvar enligt 142 § TF; straffet är böter, högst 300 kronor, där ej försummelsen eljest är med straff belagd. Härjämte kan den försumlige enligt 40 §, 2 mom., TF vid vite föreläggas att avgiva uppgiften. Det erinras dock om att enligt allmänna regler vitesföreläggande icke får ifrågakomma, därest vederbörande icke kan fullgöra den uppgiftsskyldighet varom fråga är,[1] t. ex. å den grund att han icke fört i 57 a § föreskrivna anteckningar etc.

II. Skyldigheten enligt 57 a § TF att föra anteckningar eller vidtaga vissa andra åtgärder i och för fullgörande av deklarations- eller uppgiftsplikt.

Tidigare har i TF icke funnits någon uttrycklig föreskrift om skyldighet för de skattskyldiga att föra anteckningar eller vidtaga andra åtgärder för att säkra deklarationsskyldighetens fullgörande; än mindre har sådan skyldighet funnits stadgad för att säkerställa det riktiga fullgörandet av skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för annans taxering. Däremot fanns redan förut i 78 § 1 mom. uppbördsförordningen stadgad skyldighet för flertalet arbetsgivare att hava sin bokföring så ordnad eller att föra sådana anteckningar, att därav framginge i huvudsak samma uppgifter, som skola innehållas i kontrolluppgift enligt TF, vilken skall avgivas till ledning för annas taxering.

En bestämmelse, avseende båda nyss berörda fall, har emellertid nu meddelats i 57 a § TF, vilken paragraf är så lydande:

"Den som enligt denna förordning är skyldig att avgiva deklaration eller annan uppgift till ledning för egen taxering eller ock uppgift till ledning för annans taxering är jämväl skyldig att i skälig omfattning genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt sörja för att underlag finnes för deklarations- eller uppgiftsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav.

[1] Proposition 1927:210, sid. 228.

[1] Se härom SANDSTRÖM, Om taxering, sid. 168.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

Om skyldighet i vissa fall att föra räkenskaper är stadgat i bokföringslagen och förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering."

I denna paragraf har således meddelats en gemensam föreskrift rörande det underlag, som de skattskyldiga skola ombesörja i och för ett riktigt fullgörande av *dels* skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för *egen* taxering och *dels* skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för *annans* taxering. Det underlag, som kräves i det ena och det andra av nu angivna fall är emellertid väsentligt olika. Vid en framställning av stadgandets innebörd är därför nödvändigt att var för sig behandla dessa två fall.

A. Skyldigheten att sörja för underlag för uppgifter till ledning för egen taxering.

Den skyldighet, varom här är fråga, betecknas i fortsättningen, i avsaknad av bättre uttryck, såsom *verifikationsskyldighet*. De uppgifter, för vilka underlag skall skapas, äro ju av två slag: Självdeklaration samt andra uppgifter till ledning för egen taxering. Skyldigheten att sörja för underlagets förhandenvaro gäller båda slagen av uppgifter. Så vitt fråga är om uppgifter i självdeklaration möter inga svårigheter för den skattskyldige att i förväg veta, vad verifikationsskyldigheten bör omfatta. Att däremot i förväg veta, vilka ytterligare uppgifter, som taxeringsmyndigheten kan komma att nästa år infordra jämlikt 32 § 2 mom. TF, lärer väl regelrätt vara omöjligt. I denna del torde därför stadgandet om verifikationsskyldigheten sakna praktisk betydelse.

I övrigt anmärkes följande:

1) *De verifikationsskyldiga personerna.*

Vid en första granskning av den härom handlande bestämmelsen kan synas, som om densamma erhållit en mycket vidsträckt räckvidd: Verifikationsskyldigheten åligger envar som enligt TF är skyldig avgiva deklaration. Härutöver talar visserligen författningen även om verifikationsskyldighet för den som enligt TF är skyldig avgiva annan uppgift till ledning för egen taxering, men denna grupp sammanfaller med den först nämnda; skyldigheten enligt 32 § TF att lämna andra uppgifter till ledning för taxeringen åligger endast de deklarationspliktiga. Antalet deklarationspliktiga överstiger emellertid 4 miljoner.

Trots bestämmelsens avfattning är det emellertid ingalunda alla deklarationspliktiga som ålagts verifikationsskyldighet. En begränsning, och en avsevärd begränsning ligger redan i arten av den uppgift, verifikationsskyldigheten skall fylla. Denna uppgift är ju att skapa underlag för deklarationsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav. I den mån detta underlag ändock föreligger, måste verifikationsskyldigheten bortfalla; verifikationsskyldigheten är icke något självändamål. Ifråga om löntagare, vilkas hela inkomst under beskattningsåret bestått i uppburen lön från en eller ett par arbetsgivare, kunna erforderliga uppgifter om inkomsten lätt inhämtas hos vederbörande arbetsgivare, därest löntagaren ej själv med bestämdhet erinrar sig inkomstbeloppet. Departementschefen har jämväl ett uttalande av denna innebörd:[1]

"När det sedan gäller den stora gruppen av skattskyldiga, alltså löntagare, är ju läget det att deras inkomst av arbets-

[1] Proposition 1955: 160, sid. 99.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

anställning i det övervägande antalet fall skall uppgivas av arbetgivarna till taxeringsmyndigheterna, i samband varmed de skattskyldiga regelmässigt får en avskrift av uppgiften. En anteckningsskyldighet för dessa fall skulle vara av värde för den skattskyldige dels i och för kontroll av att något misstag från arbetsgivarens sida inte föreligger vid löneuppgiftens lämnande och dels för de fall då den anställde inte fått någon avskrift av löneuppgiften. Detta är emellertid inte tillräckliga skäl för en generell, av hänsyn till taxeringskontrollen motiverad anteckningsskyldighet. Då en sådan skyldighet, i den mån den inte skulle för den skattskyldige framstå som så meningslös att han därför inte iakttog den, skulle kunna bli med hänsyn till omständigheterna ganska betungande, kan jag inte heller för dessa fall förorda en obligatorisk anteckningsskyldighet."

Av det sagda följer naturligtvis *icke,* att alla löntagare äro befriada från verifikationsskyldigheten; detta avgöres ju helt och hållet med hänsyn till om erforderligt underlag för deklarationen därförutan är för handen. Denna prövning kan endast utföras av den skattskyldige själv; en felbedömning därvidlag medför risk för inträdandet av de påföljder, varom nedan under 3) förmäles, därest nämligen deklarationen blivit felaktig eller ofullständig. Helt allmänt kan endast sägas, att om löntagaren under året haft ett flertal olika arbetsgivare bör verifikationsskyldighet anses vara för handen; i dylika fall är eljest alltför lätt att vid deklarationens uppgörande glömma bort någon av anställningarna. Likaså om löntagaren har biinkomster av olika slag. Det är icke tillfyllest, att i dessa fall räkna med att före deklarationens avgivande erhålla avskrift av arbetsgivarens löneuppgift, där sådan avgives till taxeringsmyndigheten. Arbetsgivaren har ingen skyldighet att tillställa löntagaren dylik avskrift, även om detta ofta sker, och det är ingen ursäkt för en avgiven oriktig deklaration, vari en inkomstpost utelämnats, att löntagaren icke från arbetsgivaren erhållit avskrift av inkomsten avseende löneuppgift.

En ytterligare begränsning av kretsen av verifikationsskyldiga personer har skett genom föreskriften, att verifikationsskyldigheten skall fullgöras allenast i skälig omfattning. Detta är visserligen närmast en begränsning av det material, som skall förefinnas, men återverkar dock i vissa fall å kretsen av de personer, som verifikationsskyldigheten åligger; med avseende härå hänvisas till framställningen under 2) nedan.

Man framkommer alltså till en början till följande bestämning av de verifikationsskyldiga personerna: Verifikationsskyldighet åligger envar som är deklarationspliktig men endast, då erforderligt underlag för deklarationsskyldighetens riktiga fullgörande icke i annan ordning står till buds.

2) *Verifikationsskyldighetens omfattning.*

Verifikationsskyldigheten innebär, att vederbörande skall

a) i skälig omfattning

b) genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt

c) sörja för att underlag finnes för deklarationsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav.

a) Verifikationsskyldigheten skall fullgöras i skälig omfattning.

Någon förklaring å vad som åsyftas med orden "i skälig omfattning" har icke lämnats i propositionen. Uttrycket ifråga får emellertid i förevarande sammanhang anses synonymt med "i rimlig omfattning". Innebörden skulle då vara, att ve-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

rifikationsskyldigheten skulle bortfalla, därest dess fullgörande skulle innebära en icke rimlig — oskälig — belastning av den skattskyldige. Visst belägg härför synes även vara att hämta i departementschefens uttalande. Efter att hava erinrat om att skattelagssakkunniga föreslagit en vidsträckt anteckningsskyldighet för de skattskyldiga, anförde departementschefen:[1]

"En så omfattande anteckningsskyldighet som den föreslagna torde, såsom påpekats i flera remissyttranden, i praktiken icke kunna upprätthållas. Enligt förslaget skulle exempelvis droskchaufförer, serveringspersonal och andra som uppbär dryckspengar vara pliktiga att dag för dag anteckna influtna belopp. Utan kontinuerliga anteckningar kan sådana skattskyldiga visserligen inte upprätta en korrekt deklaration. Likväl måste man fråga sig om något resultat av värde skulle vinnas genom en lagstadgad anteckningsskyldighet för dessa fall. Såsom redan nu gäller i praktiken måste man nog även för framtiden räkna med att taxeringen i dessa fall i allmänhet får ske jämlikt vissa schablonmetoder. Detta innebär självfallet inte att en nu avsedd skattskyldig, som haft större inkomst än vad den generella schablonregeln bygger på, äger rätt att kräva taxering enligt denna regel. Kan med fog antagas att inkomsten varit högre, får den skattskyldige vara beredd att med företeende av anteckningar eller annorledes försöka styrka sina uppgifters riktighet. Men att för samtliga de nu avsedda fallen stadga en obligatorisk anteckningsskyldighet synes mig meningslöst och — i den mån denna skyldighet överhuvud iakttages — i många fall inbjuda till oriktiga anteckningar."

Att kravet på verifikationsskyldighet icke uppehålles i nu berörda fall, innebär emellertid icke, att ifrågavarande personer undgå påföljderna för den, som lämnat bristfällig deklaration. En av dessa påföljder, skönstaxering, inträder nämligen automatiskt i dessa fall. Då departementschefen talar om "att taxeringen i dessa fall i allmänhet får ske jämlikt vissa schablonmetoder", är det ju just fråga om skönstaxering.

b) Verifikationsskyldigheten skall fullgöras genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt.

Med "räkenskaper" avses närmast de handelsböcker, som bokföringspliktig skall föra enligt bokföringslagen; dylika räkenskaper kunna givetvis föras även av den, som icke är bokföringspliktig. Uttrycket användes emellertid även för att beteckna de anteckningar, som idkare av jordbruk eller skogsbruk är skyldig föra, därest han vill bliva taxerad för inkomst av jordbruk enligt bokföringsmässiga grunder. En hänvisning till härom handlande författningar har intagits i 57 a § andra stycket. Departementschefen uttalade, att genom denna erinran understrykes, att dessa räkenskaper böra föras på sådant sätt, att de giva ledning för upprättande av en riktig deklaration.[1] I verkligheten lärer förhålla sig så, att det sagda är en följd av att ordet "räkenskaper" intagits i första stycket av paragrafen. Hänvisningen till bokföringslagen etc. verkar närmast förvillande, enär densamma kan anses innebära, att bestämmelserna i första stycket icke äro tillämpliga, när bokföringsskyldighet föreligger enligt de författningar, vartill hänvisninga skett.

Då i författningen vidare talas om "anteckningar", måste därmed tydligtvis åsyftas anteckningar om inkomster och utgifter, dock med en given begränsning. Sådana inkomster behöva icke antecknas, för vilka skatteplikt icke föreligger, t. ex. av

[1] Proposition 1955: 160, sid. 99.

[1] Proposition 1955: 160, sid. 101.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

staten anvisad resekostnads- och traktamentsersättning. Ej heller behöva andra utgifter antecknas än sådana, för vilka avdrag kommer att yrkas vid taxeringen.

Slutligen angives, att verifikationsskyldigheten kan fullgöras "på annat lämpligt sätt". Här lärer väl endast *ett* annat sätt kunna ifrågakomma. Detta är, att den skattskyldige omsorgsfullt och fullständigt samlar alla verifikationer rörande uppburna inkomster, för vilka skatteplikt föreligger, samt rörande havda utgifter för vilka avdrag skall yrkas, såsom postgiro- eller postanvisningskuponger, kvitton å utbetalda belopp o. s. v. I den mån verifikation saknas för viss post, måste emellertid systemet kompletteras med anteckningar.

c) Genom berörda åtgärder skall den skattskyldige sörja för att underlag finnes för deklarationspliktens fullgörande och för kontroll därav.

På sätt de sakkunniga påpeka sker taxeringskontrollen i första hand genom granskning av deklarationerna och dessas jämförande med tillgängliga kontrolluppgifter. Ett annat led i kontrollen är taxeringsrevisionen, som numera må äga rum hos envar deklarationsskyldig (dock ej hos myndigheter eller annat organ, som avses i 52 § första stycket TF). Vid taxeringsrevision, varom föreskrift meddelats i 57 c § TF, må granskning i den omfattning, som finnes erforderlig, ske av räkenskaper och anteckningar med därtill hörande verifikationer ävensom av korrespondens, protokoll och andra handlingar rörande verksamheten.

Taxeringsrevision får således verkställas ej blott hos rörelseidkare eller jordbrukare, som föra räkenskaper, utan även hos varje annan person, som är deklarationspliktig. Granskningen skall i sistnämnda fall avse det av honom innehavda underlaget för deklarationer. Om detta endast föreligger i form av verifikationer, skola dessa givetvis tillhandahållas. Hava däremot anteckningar förts, finnes ingen skyldighet stadgad, att därutöver hava förvarat verifikationer till anteckningarna. Att göra detta är givetvis både lämpligt och tillrådligt. Någon påföljd för underlåtenhet att förvara verifikationer i nu berörda fall — då alltså fråga är om andra än rörelseidkare och vissa jordbrukare — kan dock rimligen icke inträda.

3) *Påföljder vid underlåtet fullgörande av verifikationsskyldigheten.*

Ett underlåtet fullgörande av verifikationsskyldigheten kan icke omedelbart föranleda någon påföljd. Därest emellertid det underlåtna iakttagandet av sagda skyldighet leder därtill, att den senare avgivna deklarationen upptager för låg inkomst eller förmögenhet eller ock därtill, att deklarationen är så bristfällig, att skattskyldigs inkomst av viss inkomstkälla icke kan tillförlitligen beräknas, kunna påföljder inträda.

I förstnämnda fall kan ansvar enligt skattestrafflagen inträda, därest den skattskyldige handlat med uppsåt eller av grov oaktsamhet. Departementschefen uttalade, att genom stadgandet inskärpes, att den i skattestrafflagen straffsanktionerade skyldigheten att med tillbörlig omsorg fullgöra deklarationsplikten även innefattar att upprätta och bevara ett godtagbart underlag för deklarationen.[1] Det sålunda sagda torde överensstämma med den ståndpunkt, praxis redan tidigare intagit.[2]

Har det underlåtna iakttagandet av verifikationsskyldigheten resulterat i en

[1] Proposition 1955: 160, sid. 100.

[2] Jfr SANDSTRÖM, Skattestrafflagen, Stockholm 1955, sid. 106.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

bristfällig deklaration, kan skönstaxering äga rum.

Ett av departementschefen gjort uttalande rörande 57 a § TF torde i detta sammanhang böra uppmärksammas:[1]

"Det här ifrågasatta stadgandet får bl.a. betydelse på det sätt att en skattskyldig, som iakttagit bestämmelsen, intager en gynnsammare position gentemot taxeringsmyndigheterna än den som underlåtit att göra detta. Den omständigheten att den skattskyldige kan uppvisa formellt oklanderliga anteckningar bör visserligen icke hindra taxeringsmyndigheterna att pröva anteckningarnas riktighet och i förekommande fall med avvikelse från deklarationen söka åstadkomma en materiellt riktig taxering. Anteckningarnas förekomst kan emellertid vid denna prövning innebära en viktig omständighet som talar till förmån för att uppgifterna i deklartionen är riktiga. Bestämmelsen ger vidare taxeringsmyndigheterna särskild anledning att i förekommande fall efterfråga och granska underlaget för de deklarationer det här gäller, och den skattskyldige har att räkna med sådana förfrågningar från myndigheternas sida. Den som då inte kan uppvisa anteckningar eller annat material, som skäligen borde ha förelegat såsom underlag, kommer därvid i ett avgjort sämre läge."

Då här talas om att den skattskyldige i sist berörda fall kommer i "avgjort sämre läge" kan därmed rimligtvis icke åsyftas annat, än att avsaknaden av anteckningar etc. är ett förhållande, som rubbar tilltron till de i deklarationen lämnade uppgifterna och som bör föranleda en utredning rörande uppgifternas riktighet.[2] Departementschefens uttalande får däremot icke missförstås därhän, att bristen å anteckningar etc. skulle i och för sig berättiga till skönstaxering.

[1] Proposition 1955: 160, sid. 101.

[2] Se härom SANDSTRÖM, Om taxering, sid. 191 o. f.

B. Skyldigheten att sörja för underlag för uppgifter till ledning för annans taxering.

1) *De personer, skyldigheten åvilar.*

Skyldigheten att sörja för underlag för uppgifter till ledning för annans taxering åligger enligt 57 a § envar, som är skyldig att avgiva sådan uppgift. De huvudsakliga bestämmelserna om uppgiftsskyldigheten återfinnas i 33 § TF, som bestämmer vilka uppgifter (kontrolluppgifter) som skola avlämnas utan anmaning, och 35 § TF, vari stadgas vilka kontrolluppgifter, som skola avlämnas först efter anmaning. Skyldigheten att sörja för underlag för kontrolluppgifterna gäller tydligtvis alla de grupper personer, vilka angivas i *båda* dessa paragrafer. Någon begränsning till de i 33 § angivna personerna har icke skett i 57 a §.[1] Det är följaktligen en synnerligen vidsträckt krets personer, som uppgiftsskyldigheten åligger.

För att icke överskrida ramen för denna uppsats, kommer emellertid framställningen att begränsas till samma grupp personer, som angivits under I ovan. Den fortsatta framställningen gäller således endast fysiska personer, som icke bedrivit rörelse, jordbruk eller skogsbruk eller innehaft annan fastighet men som varit skyldiga verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen.

Vid framställningen under A rörande de verifikationsskyldiga personerna uttalades, att en begränsning av personkretsen låg redan i arten av den uppgift, skyldigheten ifråga skulle fylla; till följd härav ålåg verifikationsskyldigheten icke den stora gruppen av löntagare, som utan svårighet kunde erhålla erforderliga uppgifter från sina arbetsgivare.

[1] Jfr även departementschefens uttalande i proposition 1955: 160, sid. 122—123, återgivet nedan under 2 c.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

Någon motsvarande begränsning av den krets personer, vilken är skyldig skapa underlag för uppgifter till ledning för annans taxering, inträder däremot icke. Möjligheten att i efterhand inhämta erforderliga uppgifter från löntagaren är alltför osäker, för att kunna leda till befrielse, särskilt om löntagaren slutat sin anställning under beskattningsåret; huruvida så sker, vet man ju icke förrän en del av detta år gått till ända.

Följaktligen åligger skyldigheten att sörja för ifrågavarande underlag utan begränsning hela den grupp av fysiska personer, som har att verkställa skatteavdrag enligt uppbördsförordningen. I denna grupp ingå ock sådana fysiska personer, vilka haft arbetstagare anställda i hushåll t. ex. såsom hemhjälp, barnhjälp el. dyl.

2) *Skyldighetens omfattning.*

Underlag för uppgifter till ledning för annans taxering måste tydligtvis helt korrespondera med vad dessa uppgifter skola innehålla. Samma upplysningar, som skola intagas i kontrolluppgifterna, måste återfinnas i underlaget för dessa, eljest kunna ju riktiga kontrolluppgifter icke avlämnas.

Närmare bestämt angives även i förevarande fall att vederbörande är skyldig att

a) i skälig omfattning

b) genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt

c) sörja för att underlag finnes för kontrolluppgiftsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav.

a) Skyldigheten skall fullgöras "i skälig omfattning".

Med avseende å innebörden härav har departementschefen följande uttalande:[1]

"Såsom tidigare anmärkts förutsätter uppgiftsplikten, att den som skall lämna uppgifterna sörjer för att han har tillförlitligt underlag för dessa. Med hänsyn till den förhållandevis stora omfattning, som uppgiftsplikten kommer att erhålla, synes skyldighet att sörja för underlag icke kunna gälla utan undantag. I fråga om uppgifter till ledning för egen taxering har jag förordat en allmän bestämmelse av innebörd att underlag skall finnas i skälig omfattning. Jag förordar en motsvarande regel när det gäller uppgifter till ledning för annans taxering. Detta medför, att om brister i fullgörande av skyldighet att lämna sådana uppgifter beror på underlåtenhet att föra erforderliga anteckningar och den uppgiftspliktige icke kan anses ha gjort sig skyldig till vårdslöshet, straff icke skall ådömas."

Vad är innebörden av detta uttalande?

Till en början må anmärkas, att uttalandet om vårdslöshet såsom förutsättning för straffbarhet enligt 142 § TF givetvis är felaktigt. På sätt ovan under I påpekats är sagda paragraf tillämplig oberoende av om uppsåt, oaktsamhet eller ren vådahändelse förelegat.[2] Bortser man emellertid härifrån, synes departementschefen hava velat uttala följande: Uppgiftsplikten kommer att erhålla en förhållandevis stor omfattning. Visst undantag från skyldigheten att sörja för underlag bör därför göras. Så sker genom att stadga att underlag skall finnas "i skälig omfattning". Härav följer, att anteckningar etc. för fullgörande av uppgiftsplikten icke behöva verkställas, därest det icke kan anses vittna om vårdslöshet att underlåta detta. Då i dylikt

[1] Proposition 1955: 160, sid. 115.

[2] Detta förhållande har dock icke hindrat bevillningsutskottet (bet. 1955: 46, sid. 27) att med tillfredsställelse upprepa departementschefens uttalande.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

fall icke föreligger någon skyldighet att föra anteckningar etc., bortfaller även skyldigheten att lämna de uppgifter till ledning för annans taxering, varför anteckningarna etc. skolat ligga till grund. Eftersom ingen uppgiftsskyldighet föreligger i detta fall, kan intet straff inträda för underlåtenheten att avgiva uppgifterna.

Även i denna översättning är det dock svårt att följa resonemanget. Den begränsning av skyldigheten att förebringa underlag för kontrolluppgifter, varom här är tal, måste tydligtvis hänföra sig till det underlag, som för varje särskild arbetstagare erfordras; i annat fall skulle uttrycket "i skälig omfattning" hava olika betydelser allt efter som tal vore om underlag för deklarationsplikt och om underlag för kontrolluppgifter. Men hur kan den stora omfattningen av de upplysningar, som enligt TF skola lämnas beträffande varje särskild arbetstagare, motivera ett undantag från skyldigheten att föra sådana anteckningar etc., som erfordras för uppgiftspliktens fullgörande? Om man ansett de upplysningar, som enligt TF skola lämnas angående varje arbetstagare, vara alltför omfattande, hade detta motiverat en begränsning av upplysningarnas omfattning — men någon sådan begränsning har icke skett. Att återigen stadga en sådan omfattande uppgiftsskyldighet men icke påfordra, att alla anteckningar etc. föras, som äro nödvändiga för uppgiftsskyldighetens fullgörande, förefaller skäligen orimligt. Uppenbarligen måste, såsom tidigare framhållits, korrespondens äga rum mellan omfattningen av uppgiftsskyldigheten och omfattningen av skyldigheten att föra anteckningar etc. För övrigt, om orden "i skälig omfattning" verkligen innebure, att anteckningar etc. ej behövde föras angående vissa av de förhållanden, varom uppgift dock skall lämnas — vilka äro då de förhållanden, som icke behöva antecknas? Till vilken eller vilka av de persongrupper, som angivas i 33 och 35 §§ TF anknyter sig befrielsen? När kan det, för att anknyta till departementschefens uttalande, anses *icke* vittna om vårdslöshet att underlåta att föra sådana anteckningar, som äro nödvändiga för den stadgade uppgiftsskyldighetens fullgörande?

Orden "i skälig omfattning", vilka då fråga var om verifikationsskyldigheten finge antagas innebära en befrielse därifrån i fall, när skyldighetens fullgörande bleve alltför betungande, kan i förevarande sammanhang icke hava samma innebörd. Ifråga om verifikationsskyldigheten kan man avskilja vissa grupper arbetstagare, för vilka skyldighetens fullgörande bleve alltför betungande. I fråga om arbetsgivare, som skola avlämna uppgifter till ledning för annans taxering, synes så icke kunna ske. I vart fall är tydligt att beträffande den grupp, varom här närmast är fråga — arbetsgivare med i hushåll anställda arbetstagare — ingen rimligen kan anses mera betungad än den andra, såvitt fråga är om verifikationsskyldighet enligt 33 § TF.

I ett hänseende — som dock tydligtvis icke varit av lagstiftaren åsyftat — torde emellertid en begränsning av verifikationsskyldigheten få anses följa av bestämmelsen, att densamma skall fullgöras "i skälig omfattning". Tidigare har berörts, att arbetsgivare, vilken verkställt skatteavdrag å lön till i hushåll anställda, enligt 35 § 1 mom. 1 har sig ålagd en synnerligen vidsträckt uppgiftsskyldighet — att fullgöras efter anmaning — rörande alla *andra* personer, som av honom under beskattningsåret erhållit ersättning för anställning, uppdrag eller tillfälligt arbete; en upp-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

giftsskyldighet alltså rörande ersättningar till sådana personer, för vilka han *icke* verkställt skatteavdrag. För att kunna fullgöra denna uppgiftsskyldighet skulle erfordras att synnerligen omfattande och detaljerade anteckningar fördes; att kräva sådana anteckningar av var och en, som under året verkställt skatteavdrag för i hushåll anställd arbetstagare, vore dock både oskäligt och orimligt. Följaktligen får skyldigheten att i detta fall föra dylika anteckningar anses utesluten just på grund av kravet å "skälig omfattning" av anteckningarna.

I övrigt torde detta uttryck icke kunna innefatta någon begränsning av skyldigheten att förebringa erforderligt underlag för uppgifterna.

I detta sammanhang må erinras om att en viss skyldighet att föra anteckningar rörande arbetstagare, som hava att vidkännas skatteavdrag, finnes stadgad i 78 § 1 mom. uppbördsförordningen. Denna anteckningsskyldighet, som i mycket överensstämmer med den i TF stadgade, skall fullgöras *dels* av bokföringspliktig arbetsgivare och *dels* av annan arbetsgivare, som har att verkställa skatteavdrag å arbetstagares lön, dock ej i andra fall, än då lönen för arbetsgivaren "utgör omkostnad i förvärvskälla". Skyldigheten för sistnämnda grupp att föra anteckningarna ifråga infördes genom 1953 års uppbördsförordning. Då i författningen talas om att lönen skall utgöra "omkostnad i förvärvskälla" har avsikten varit att genom denna formulering undantaga "t. ex. en villaägare, som tillfälligt anlitar en arbetstagare för reparation av fastigheten, eller en husmor, som har stadigvarande hemhjälp".[1] Huruvida det först anförda exemplet är riktigt, må här lämnas åsido. Av uttalandet vågar man i vart fall draga den slutsatsen, att departementschefen år 1953 ansåg det olämpligt att i uppbördsförordningen stadga dylik anteckningsskyldighet med avseende å i hushåll anställda arbetstagare. År 1955 hade departementschefen däremot icke någon tvekan att i TF införa motsvarande anteckningsskyldighet för arbetsgivaren ifråga.

Det är emellertid anmärkningsvärt, att man icke vid 1955 års lagstiftning gjort något försök att synkronisera de bestämmelser om arbetsgivares skyldighet att föra anteckningar, vilka nu återfinnas i såväl TF som uppbördsförordningen. När nu arbetsgivare i hushåll enligt TF ålagts skyldighet att föra anteckningar etc. rörande arbetstagare, å vars lön skatteavdrag gjorts, finnes ingen anledning att i uppbördsförordningen befria samma arbetsgivare från att föra motsvarande anteckningar; att arbetsgivaren skulle föra två anteckningssystem, det ena för att fullgöra uppbördsförordningens bestämmelser och det andra för att fullgöra bestämmelserna i TF, lärer väl ingen föreställa sig.

I vart fall vill synas, som om i 57 a § TF bort göras en hänvisning till uppbördsförordningens bestämmelser om arbetsgivares skyldighet att föra anteckningar rörande vissa löntagare.

b) Skyldigheten skall fullgöras genom räkenskaper, anteckningar eller på annat lämpligt sätt.

Härom är föga att säga. Vissa uppgifter måste tillsynes alltid antecknas, t. ex. arbetstagarens fullständiga namn och födelsetid, numret å debetsedeln å preliminär skatt m. m. Andra uppgifter kunna erhållas genom förvaring av kvitton m. m.,

[1] Proposition 1953: 100, sid. 274.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12

såsom kopia av det kvitto å skatteavdrag, som må hava tillställts arbetstagaren jämlikt 43 § 1 mom. uppbördsförordningen.

c) Genom berörda åtgärder skall sörjas för att underlag finnes för uppgiftsskyldighetens fullgörande och för kontroll därav.

På sätt redan påpekats, måste underlaget tydligtvis innehålla alla de upplysningar, som skola återfinnas i kontrolluppgiften. Med avseende å dessa upplysningar hänvisas till framställningen ovan under I.

I fråga om kontrollen å uppgiftsskyldighetens fullgörande må här endast erinras om att taxeringsrevision numera får äga rum även för utövandet av sådan kontroll. Departementschefen anförde i detta sammanhang:[1]

"Vad först angår förslaget att tillåta granskning för kontroll av annans deklaration får jag erinra om att denna kontroll även avser fullgörandet av uppgiftsskyldigheten till ledning för annans taxering. Befogenhet att granska räkenskaper för kontroll av sistnämnda art föreligger redan i viss utsträckning. Att sådan kontroll kan ske torde vara i hög grad önskvärt och kan för övrigt i sin mån förhindra att vissa näringsutövare obehörigen förskaffar sig förmåner framför andra genom att utlova ett eftersättande av den föreskrivna uppgiftsskyldigheten. Om, såsom föreslagits, denna uppgiftsskyldighet vidgas, blir det än mer angeläget att kunna kontrollera att uppgiftsskyldigheten fullgöres. Någon anledning att härvidlag, såsom i gällande rätt, göra skillnad mellan dem som är skyldiga att lämna uppgift utan anmaning och dem som endast kan anmanas att avge uppgift, synes icke föreligga. Såsom uppgiftsskyldigheten föreslagits utformad, blir det i viss utsträckning beroende av praktiska hänsyn — uppgiftsmaterialets hanterlighet och omfattningen av det arbete som ålägges den uppgiftsskyldige — huruvida uppgift skall lämnas efter anmaning eller utan sådan. Det må tilläggas att en granskning i nu avsett hänseende ingalunda bör vara begränsad till en kontroll av att föreskrivna uppgifter lämnats utan självfallet även bör få ha det vidare syftet att i ytterligare hänseenden vinna underlag för en riktig taxering av annan skattskyldig."

3) *Påföljd vid underlåtet fullgörande av skyldigheten.*

Ej heller i förevarande fall är någon omedelbar påföljd stadgad för den, som underlåter att fullgöra den i 57 a § stadgade skyldigheten. Så vitt fråga är om arbetsgivare med i hushåll anställda arbetstagare finnes ej heller annorstädes någon påföljd; för andra arbetsgivare finnes däremot bötesansvar stadgat i 80 § 2 mom. uppbördsförordningen, därest de icke behörigen fullgjort dem enligt 78 § 1 mom. samma förordning åliggande anteckningsskyldighet.

Enligt TF kan icke ifrågakomma, att vid vite förelägga arbetsgivare eller annan att fullgöra sin skyldighet enligt 57 a § att föra anteckningar etc. Ifråga om arbetsgivare, som avses i 78 § uppbördsförordningen gäller däremot, att han enligt 83 § samma förordning kan vid vite föreläggas att fullgöra sin anteckningsskyldighet.

Om försummelsen att anskaffa underlag till kontrolluppgifter enligt TF leder därhän, att uppgiftsskyldigheten icke behörigen fullgöres, inträder — såsom förut erinrats — straff enligt 142 § TF.

[1] Proposition 1955: 160, sid. 122.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:12